

”Svensk”

5:te årg.

BRANDKÄRTNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 4

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1914

April 1914

Åges af:
**Svenska Brandmänna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2 75 för år. Lössn. 25 öre

Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Eldsäkra byggnadskonstruktioner.

Till de viktigaste fordringar man ställer på en byggnad är, att den såvidt möjligt skall vara betryggad mot eldfara. Millioner gårligen förlorade för folken genom att byggnader brinna upp, i synnerhet på landsbygden, hvar emot de rationellare byggda husen i städerna i förening med deras brandkärer gör det möjligt att merendels släcka en utbruten eldsvåda redan innan den hunnit anställa någon större skada.

När man i allt mer och mer tilltagande mängd började att använda järn inom byggnadstekniken, trodde man sig hafva vunnit ofantligt mycket i trygghet mot eldfara, men häruti fann man sig mycket besviken genom de erfarenheter man gjorde redan de första årtiondena.

Väldiga eldsvådor i byggnader som man trodde vara fullkomligt eller åtminstone i det närmaste brandfria, såsom utställningspalatset i Newyork, kristallpalatset i Sydenham, flere andra stora eldsvådor att förtiga, hafva visat, huru föga brandfri en byggnad af sten och järn är. Det är icke husen, som brinna, utan det är de brännbara ämnen de innehålla, ehuru väl dessa senares brand äfven kan medföra hela husets undergång genom den glödande hetta, som därvid utvecklas.

Dessutom hafva de stora moderna boningshusen och magasinerna m. m. i visst afseende blifvit eldfarligare genom att de äro försedda med genom hela sin höjd gående schakt eller brunnar för elevatorer eller för luftväxlingen, hvilka i händelse af en eldsvåda verka som skorstenar, hvari lågorna med hemsk hastighet sprida sig från den ena våningen till den andra. Och därtill kommer, att tvärt emot hvad man hade väntat sig, de moderna byggnadsämnen granit och järn vid förhärjande eldsvådor hafva visat sig otillförlitligare än träet, hvars bjälkar, stående i full låga eller halft förkolnade, dock ännu länge behålla sin bärkraft. När däremot en järnbjälke blir rödglödgd, mjuknar han och kröker sig, hvarpå allt som han burit störtar tillsammans till en enda ruin. En pelare af gjutjärn trotsar elden längre än det böjliga valsade järnet, men i dess ställe händer det, att han spricker och går af, om han träffas af en kall vattenstråle, sedan han blifvit glödande. Och graniten till sist, springer sönder som glas, när hettan nått en viss höjd.

Äfven i Stockholm hafva vi haft talande bevis på den ringa säkerhet i berödda hänseende järnet som byggnadsmaterial skänker, ty då elden utbröt i tidningen Alftonbladets hus, medan det ännu stod under byggnad, instör-

tade alla de delar, som uppbyros af järnkonstruktioner, under det att allt det öfriga endast i ringa grad skadades.

Med dylika fakta för ögonen har, såsom det tyckes med all rätt, brandväsendet i Amerika höjt lifliga protester mot de öfver måttan höga byggnader, som på senare tider börjat uppföras i de amerikanska städerna, och har till och med begärt, att det genom lag skulle förbjudas att bygga husen högre, än att deras öfversta delar kunde nås af vattenstrålen från brandsprutorna.

Den amerikanska byggnadstekniken har dock föga bekymrat sig om denna invändning, utan helt lugnt fortfarit att resa sina 20 à 30 våningar höga skyskraper, och resultatet har åtminstone tillsvidare varit något så när gynnsamt för den sortens byggnadsstil, vid den första stora eldsvådan i ett dylikt jättehus bestodo både sten och stål provfet.

Den 5 dec. 1898 utbröt i ett stort handelsmagasin vid Broadway i Newyork en eldsvåda, som snart spred sig till den angränsande omkring 16 våningar höga Home Life Insurans Building, och väl i grund förstörde inredningen däri, men ej förmådde lägga i grus den väl sammanfogade jättebyggnaden själf. Såsom det var att förutse, var brandkären tämligen maktlös inför det 60 à 70 meter höga huset, men det visade sig snart, att åtminstone husets stomme förmådde skydda sig själf och att den dessutom utgjorde ett förträffligt skydd mot eldens spridning åt detta håll. Elden kunde endast på den yttre sidan springa upp från våning till våning och bana sig väg i genom fönsterna, och i det inre var det blott genom elevatorbrunnarne han kunde komma åt att förstöra allt af trä eller annat brännbart material, som fanns i huset.

Men morgonen därpå reste sig skyskrapan själf nästan oskadad öfver de angränsande husens ruiner.

Genom hvilka medel har man nu kunnat förläna en sådan motståndskraft mot elden åt ett hus, som alls icke kunnat skyddas af sprutorna, då förut konstruktioner af järn visat sig otillförlitliga?

Jo, man har funnit en utväg att undanröjda just den största olägenheten hos järnkonstruktionen, nämligen att järnet vid börjande rödglödningshetta mjuknar och böjer sig. Man bibehåller järnet som bärande beståndsdel för hela byggnadens tyngd, men man sörjer för, att just järndelarna under en eldsvåda äro skyddade mot lågorna, något som kan åstadkommas på flera olika sätt. Det enklaste tycks vara att kringmura pelare och balkar. Vid uppförande af fabriker och magasinsbyggnader

går man härvid ofta så till väga, att byggnadens järnskelett får stå fullkomligt fritt, men omgifves på alla sidor med ett skydd af tegel, som stundom är blott en half sten tjockt. Den luft, som nu finnes mellan järnet och dess beklädnad af tegel är en ypperlig värmeisolator, som gör, att hvarken den yttre kolden så lätt kan intränga i byggnaden eller i händelse af eldsvåda, så stark hetta kan nå järnet, att detta därigenom förlorar sin bärkraft.

Men man har funnit en del andra utvägar att skydda järnet vid eldsvådor. När man till ex. återupbyggede ett stort lagerhus i Hamburg, som brunnit, omgaf man pelare och balkar med sten, därpå med en väfnad af ståltråd och ytterst med ett lager af cement, en metod som också loftar ett osvikligt skydd mot eldfara.

I äldre byggnader, vid hvilkas uppförande en gång man ej vidtagit några särskilda åtgärder mot elden, har man på senare tider börjat mer och mer anordna själfverkande eldsläckningsapparater (sprinklers) o. d., hvilka, huru skiljaktiga de för öfrigt än må vara i fråga om detaljer, alla hafva det gemensamt, att vattnet från en högt liggande bassäng eller genom konstgjort tryck börjar inströmma i och öfverspola det rum, där temperaturen stegrats till en viss grad.

Med åtminstone några ord förtjänar också till sist en annan uppfinning omnämnas, om den också liksom så många framsteg under nyare tider blott utgör ett återupplifvande af ett äldre, half förgätet förfaringssätt. Redan 1739 beskref vår berömda landsman Kristoffer Polhem i ett tryckt arbete ett sätt, hvarpå man så skulle kunna preparera bräder, att de hvarken skulle förbrinna eller förmultna. För detta ändamål skulle bräderna impregneras med en lut, bestående af salt, vitriol och alun eller ännu bättre, "om forlönen icke blir för kostsam", med det bekanta vitriolvattnet från Falu grufva.

Ett engelskt-amerikanskt bolag, som bl. a. 1897 i London och Gota visade intressanta prof på "brandfritt trä" begagnar en inpre-

Jonsered's Fabrikers Aktiebolag GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar
af sprutslangar af prima kvalitet.

neringsvätska, som i det allra närmaste är så sammansatt, som Polhem angifvit, men däremot har man nu funnit helt andra metoder att pressa in vätskan i träet, än Polhem och hans samtid kände till.

Träet säges genom detta förfaringsätt blifva nästan absolut eldfast, och man anser att det kommer att få en vidsträckt användning i synnerhet vid byggandet af krigsfartyg, då man på grund af erfarenheter man gjort vid de senaste sjökrigen mer än någonsin bemödar sig om att förvisa hvarenda atom af brännbart material äfven från fartygens inre.

Håller uppfinningen hvad den loftar är ju mycket vunnet.

A. E. G.

Intresse.

Medelst hjälpspråket esperanto har en intresserad brandman, korporal Hallström, vid Gäfle brandkår satt sig i förbindelse med en kollega i staden Leipzig och genom denne erhållit en del värdefulla upplysningar angående löne- och fritidsbestämmelser m. m. vid nämnda stads brandkår, hvilka upplysningar herr Hellström välvilligt ställt till redaktionens förfogande.

Leipzig är som bekant en ganska stor stad med nära 630,000 inneväpnare och hade tidigt ett jämförelsevis väl utvecklat brandväsen. Redan år 1865 anställdes därstädes fast brandkår, hvilken sedan alltjämt utvecklats och moderniseradts. För närvarande utgöres dess personal af 7 officerare, 4 sergeanter, 48 förmän och 250 brandkarlar, hvarjämte finns en del frivilliga brandkärer i förstäderna och i några större mycket eldfarliga fabriker. Stationernas antal är 7, nämligen 1 hufvudstation, 4 understationer och 2 teatervaktstationer.

Manskapets tjänstetid är i allmänhet 25—30 år. De som ej kunna tjänstgöra till följd af ålderdom pensioneras, och de som på grund af sjuklighet äro oförmögna att fullgöra sin tjänst vid brandkåren erhålla någon annan lämplig anställning i stadens tjänst allt efter- som deras hälsa tillåter. Pensioneringen sker efter tjänsteårens antal i brandkåren sålunda: att efter 10 års brandtjänst en pension af 33 1/3 % af löneförmånerna erhålles och ökas denna för hvarje år ända till 80 % vid fulla 30 års tjänst.

Löneförmånerna äro i lägsta lönegraden 1,500 mark (1,335 kr.) och i högsta 2,220

mark (1,975 kr.) efter 14 års tjänstgöring. Förutom den ordinarie lönen tillkommer beklädnadsersättning med 100 mark, hyresbidrag med 120 mark pr år samt för teatervakt med 50 pf. (44 1/2 öre) pr timme. Vid sjukdom erhålles full aflöning intill 1 års tid. Läkarearvodet bestrides med 20 % af den sjuke och 80 % ur en sjukkassa. Medicinen erhålles gratis.

Ifråga om arbetstiden äro af årets 365 dagar 219 tjänstgörings- och 146 fridagar. Efter 48 timmars tjänstgöring följer 24 timmars fritid, därefter 24 timmars tjänstgöring och 24 timmars fritid med tjänstgöringsskyldighet vid teaterföreställningar e. d. 3/5 af manskapet äro i tjänstgöring vid stationerna under det att 2/5 äro fria. Under fridagarna hafva brandmännen ingen som helst skyldighet att tjänstgöra förutom när de kommanderas till teatervakter. Om vintern arbetas 7 och om sommaren 8 timmar dagligen. För alla vid brandkåren anställda är beviljad längre eller kortare semester: Intill 5 tjänsteår 11, 5—15 års tjänst 14, och därefter årligen 18 dagars semester. Brandförmän erhåller 21 och officerare 28 dagar.

Den dagliga arbetstiden är ordnad enligt följande schema: 8—9 f. m. exercis, 9—9,30 f. m. fritid, 9,30—11 f. m. arbetstjänst, 11 f. m. —2 e. m. fritid, 2—6 e. m. brandöfning eller arbetstjänst, 6—10 e. m. fritid och 10 e. m. —7 f. m. sofitid. Under sommaren börjar tjänstgöringen kl. 6 f. m.

De tider, då tjänstgöring ej ifrågakommer (fridagar) vistas brandmanskapet i de af dem hyrda bostadslägenheterna.

Årliga utgiftsstaten för Leipzigs brandväsen belöper sig till omkring 1,000,000 mark af hvilket belopp 300,000 mark lämnas af brandstodsbolagen.

Rösträttseldsvådorna i England,

d. v. s. de eldsvådor medelst hvilkas anläggande de engelska kvinnorna försöka rörförva sig rösträtt, medförde under år 1913 en skada på öfver 5 millioner mark.

Brandmannens farliga yrke

Brandmästar Grabow vid Berlins brandkår skadades vid en eldsvåda i "Lehrter Bahnhof" den 18 januari så svårt af ett nedfallande tak, att han följande morgon afled.

En heder för svensk industri.

Vid den stora internationella utställningen i Lima, Peru, har Odenius maskinaffär i Göteborg erhållit guldmedalj för den välkända eldsäckningsapparaten kolsyre-sprutan "Kustos".

Omorganisation af Linköpings brandväsende.

Ett gammalt ordspråk lyder: "Den som väntar på något godt väntar aldrig för länge" och detta ha vi i rikt mått inom brandkåren i Linköping fått erfarat i det att brandstationsfrågan nu äntligen är löst.

Denna så mycket omdebatterade fråga såväl i pressen som, man och man emellan åtminstone i våra kretsar, väcktes till lif redan på förra århundradets sista decennium, men undansköts åf efter år tills vi äfven kommo in på detta nya århundrade åter med ett 10-tal år uti glömska, tills för en 3 å 4 år tillbaka då en ny kommitté tillsattes och frågan började att få en mera allvarlig prägel och blifva föremål för utredningar och kostnadsberäkningar. Särskildt under åren 1912—13 blef frågan så godt som afgjord då såväl ritningar som kostnadsförslag upprättades, men genom de olika meningsskiljakigheter som uppstod inom de olika bestämmande myndigheterna fördröjdes frågan ytterligare, tills innevarande år, och just nu vid senaste stadsfullmäktigesammanträdet den 31 mars gick frågan äntligen igenom, hvilket här nedan följer.

Linköping får sin tidsenliga brandstation.

Två brandautomobiler anskaffas samtidigt. — Det kombinerade brand- och polisväsendet hufves äntligen.

Vid gårdagens sammanträde med Linköpings stadsfullmäktige fattades ett beslut som säkerligen skall väcka den allra största tillfredsställelse i staden. Det var den segslitna brandstationsfrågan som nu äntligen afgjordes i det fullmäktige beslöto uppföra en ny modern brandstation försedd med förstklassig automobilutrustning. I samband härmed skall den gamla organisationen, brand- och polisväsendets kombinerad, hufvas.

Genom bifall till vederbörande kommitterades förslag har sålunda stadsfullmäktige beslutat att å byggnadskvarteret nr 97 inom nya stadsplanen för staden norr om Storgatan låta uppföra en ny brandstation i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af kommitterade till stadsfullmäktige öfverlämnade ritningar och med iakttagande däraf att brandstationsbyggnaden skulle placeras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med byggnadsnämndens förslag samt dess-

utom de af stadsarkitekten Gustaf Lindén i tjänsteutlåtande till byggnadsnämnden den 26 april gjorda anvisningar skulle lända till efterrättelse;

att för sagda ändamål, anskaffande af två brandautomobiler jämte flera af kommitterade i deras utlåtande till stadsfullmäktige upptagna kostnader ställa till drätselkammarens förfogande ett förslagsanslag af högst 181,300 kr;

att uppdraga åt drätselkammaren att efter entreprenad låta uppföra den nya brandstationsbyggnaden;

att lämna drätselkammaren i uppdrag att på fördelaktigaste villkor försälja den gamla brandstationen jämte den tomt, varå brandstationen vore uppförd;

att för ofvan angifna ändamål upptaga ett lån å 181,300 kr. med 40 års afbetalningstid;

att från och med den 1 oktober näst efter den tid, då den nya brandstationen blefve färdig till inflyttning, poliskommissarien skall upphöra att vara vice brandchef och 16 nya poliskonstapelstjänster inrättas med löneförmåner och tjänstgöring i allo lika med stadens öfriga ordinarie poliskonstaplars;

att från och med samma dag den fasta brandkårens personal skall bestå af en brandchef, en vice brandchef, en brandmästare, en brandförmän, en korporal, en vice korporal, och 11 menige brandsoldater, hvilka alla ätnjuta de kontanta löneförmåner, som af kommitterade föreslagits.

Brandväsendet i Linköping kan sägas hafva väntat på omorganisation i tjuugu års tid. Det s. k. Karlstadssystemet, kombinerad af brand- och polisväsendet, trädde i verksamhet i Linköping den 1 juli 1895.

Samma system infördes vid samma tidpunkt i ett flertal af våra mindre och medelstora städer — men har nu nästan öfverallt, t. o. m. i Karlstad, öfvergifvits. Orsakerna härtill hafva varit svårigheten för personalen att, när staden nått en viss storlek och fordringarna på såväl polis- som brandkår stegrats, tillfredsställande fylla dessa.

Systemet, som i Linköping i början fungerat jämförelsevis bra, har dock på senare åren gifvit alltmera anledning till missbelåtenhet både från polis- och brandsynpunkt. I mån som krafven på yrkesduglighet växa, kräfva äfven cheferna för de bägge tjänstegrenarna sin personal helt för sin räkning. Dessutom började manskapet alltmere lida af dualismen i sin tjänstgöring. Missbelåtenheten med systemet har äfven fått uttryck i det uttalandet från Svenska Polisförbundet, att polisman ej under några förhållanden bör tillåtas ägna sig åt annan verksamhet.

Den man som mest har "legat i" för denna brännande fråga, som nästan höll på att "brinna inne" har varit stadens brandchef, majoren m. m. herr K. von Feilitzen, hvilken inom parentes sagt nedlagt ett kollosalt arbete för att framföra denna svårlösta fråga, men som nu ändligen tyckts skola krönas med framgång.

*

Ja, så långt äro vi nu komna, att det börjar att något ljusna för oss brandmän i Linköping och kanhända att vi kunna komma i åtnjutande af ett litet trefligare hemvist än som hittills varit fallet, isynnerhet om man tager i betraktande det olidliga kombinationsväsendet som nu i 20 års tid praktiserats. Intresset för det ansvarsfulla värf som vi blifvit tillsatta att utföra kanske kan blifva större, än det förut varit. Det var verkligen en bemärkelsedag för Linköpings brandkårs historia, då stadens fäder gäfvos oss ett löfte om ett nytt hem. Mätte detta löfte äfven snart sättas i verkställighet, ty den brandstation som vi för närvarande förfoga öfver kan ej på långt vara värdig att kallas för Brandstation i en sådan stad som Linköping nu är. Emellertid, honnör för hvad som är gjordt, och framdeles kommer att göras.

—g.

Frågor och svar.

Under denna rubrik komma vi att intaga alla frågor rörande brandväsendet, som från landets olika brandkårer tillställas oss. Meningen med detta är ju att alla för vårt yrke intresserade personer skola blifva i tillfälle att säga sin mening angående yrkets olika facer. Därför uppmana vi en hvar att insända svar på de frågor som införes, äfvensom att inkomma med nya frågor.

På detta sätt kan ju en sakrik och för yrket gagnande diskussion komma till stånd.

Red.

Svar.

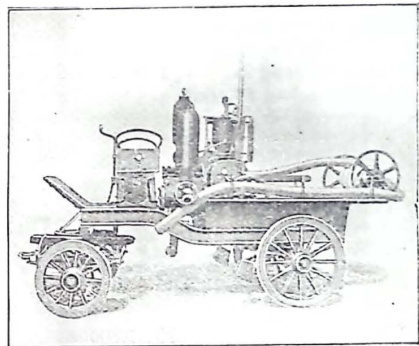
1. Som svar å Eder fråga i förra numret af tidningen får jag uttala följande: Enligt min åsikt och de erfarenheter jag gjort under min tjänstetid i brandväsendet anser jag det lämpligaste vara att handlinor och manskapsyxor finnes på redskapsvagnen. Först vid framkomsten påtager sig de brandmän som skola upp i högre belägna våningar nämnda redskap, ty de som arbeta nere hindras af att hafva yxa och lina vid sitt skärp.

Rerré.

2. Hachetahlträden har obetingadt stora fördelar framför all oisolerad ledningstråd, och i städer där taken äro mycket belamrade med telefonledningar, är den så godt som umbärlig, ifall man vill ha brandtelegrafledningarna så väl skyddade som möjligt mot störningar å ledningsnätet. Som isolationen är mycket god, så skyddar den väl mot alledning, kortslutning, obehörig kontakt med andra telefonledningar o. d., angripes ej af koksoxid, ej heller fastnar rimfrost och isbark och nedtynger densamma. På ställen där man ej kan på ett tillförlitligt sätt draga fram oisolerad tråd, är Hachetahlträden utmärkt, man kan godt säga den bästa ledningstråd som finns att tillgå. På grund af luftens inverkan blifver isoleringen hård när träden får hänga ute några år, man bör därför vara noggrann vid fastläggningen å isolatorerna o. d. vid utdragningen.

Den tråd som bäst lämpar sig för ändamålet är ledarens 1.5 mm. isolation P. B. J.

C. W.

Motorsprutan "MERIT"

— 5 hkr. —

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad ca 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten per minut med en
25 met. vågrät, 20 met lodrät stråle.

Ca 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

— Motorafdelningen. —

Göteborg.

Stockholm.

Malmö.

Ny lönestat vid Göteborgs brandkår.

Såsom förut i denna tidning meddelats, hade personalen vid Göteborgs brandkår på sin tid ingifvit ansökan om löneförhöjning. Detta ärende har nu slutbehandlats af herrar stadsfullmäktige, som beslutat att aflöningsstaten för brandkåren skall från och med 1914 års ingång hafva följande utseende:

Brandchefen:

Lön	Kr. 5.500	
2 ålderstillägg å 500 kr. efter respektive 5 och 10 år ...	" 1.000	6.500
Fri familjebostad med bränsle och lyse.		

Vice brandchefen:

Lön	Kr. 4.000	
2 ålderstillägg å 500 kr. efter respektive 5 och 10 år ...	" 1.000	5.000
Fri familjebostad med bränsle och lyse.		

3 öfverbrandmästare, hvardera:

Lön	Kr. 3.000	
Beklädnadsersättning	" 175	3.175
Fri familjebostad med bränsle och lyse.		

3 brandmästare, hvardera:

Lön	Kr. 2.000	
2 ålderstillägg å 300 kr. efter resp. 5 och 10 år	" 600	
Beklädnadsersättning	" 175	2.775
Fri familjebostad med bränsle och lyse.		

14 brandförmän, hvardera:

Lön såsom brandkarl efter 12 år	Kr. 1.700	
Förmansarvode	" 180	
Stöfvpenningar	" 32	
Hysesersättning	" 250	2.162
Fri uniform.		

62 ordinarie brandkarlar, hvardera:

Lön	Kr. 1 100	
4 ålderstillägg å 150 kr. efter resp. 3, 6, 9 och 12 år	" 600	
Stöfvpenningar	" 32	
Hysesersättning från och med 4:e året till de gifta	" 250	1.982
Fri uniform.		

32 extra brandkarlar, hvardera:

Lön	Kr. 240	
Stöfvpenningar	" 12	252

4 extra brandkarlar, hvardera:

Lön	Kr. 200	
Stöfvpenningar	" 12	212

1 redogörare:

Arvode	Kr. 1.200	
--------------	-----------	--

1 verkmästare:

Lön	Kr. 3 500	
2 ålderstillägg å 300 kr. efter resp. 5 och 10 år	" 600	
Beklädnadsersättning	" 175	
Hysesersättning	" 450	4.725

2 undermaskinister, hvardera:

Lön	Kr. 1 550	
2 ålderstillägg å 200 kr. efter resp. 5 och 10 år	" 400	
Stöfvpenningar	" 32	
Hysesersättning	" 250	2.232
Fri uniform.		

1 eldare:

Lön	Kr. 1.300	
2 ålderstillägg å 200 kr. efter resp. 5 och 10 år	" 400	
Stöfvpenningar	" 32	
Hysesersättning för gift	" 250	1.982
Fri uniform.		

Hvad öfverbrandmästarebefattningarna beträffa, hafva stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 mars beslutat, att de skola indragas, i den mån de blifva lediga genom de nuvarande befattningshafvarnas afgång. Underbefälet vid brandkåren kommer således icke att för framtiden uppdelas i öfverbrandmästare och brandmästare, utan förenas till en grad under benämningen brandmästare. En af de fyra öfverbrandmästarna, som tillika är öfvermaskinist, har friställts från de öfriga och benämnes nu verkmästare.

Brandkårmuseum i Göteborg

har från Visby brandkår såsom gåfva emottagit en större handkraftspruta af gammal modell och hembäres härmed till gifvarne ett vörd-samt tack.

Å museets vägnar:
Erik Blomgren.

Ett dystert 60-årsminne.

Örebro brand 1854.

Den största eldsvåda, som någonsin härjat Närkesmetropolen, utbröt vid half 1-tiden på natten till den 23 mars 1854 i en byggnad vid Svartån, nästan midt för teaterhuset, tillhörig färgerifabrikören Landby, hvilken byggnad snart nedbrann tillika med h:rs färgeri, hvarefter elden med västligt vinddrag drog sig till fabrikör Gowenii bredvid liggande gård, som äfven efter en stund nedbrann. Genom ytterligt bemödande lyckades man rädda färgerifabrikören Elgerus' gård, där Närkes hypoteksförening hade sin lokal. Öfver den s. k. Stora, men ingalunda breda gatan kunde elden icke hindras att från Gowenii gård angräpa mamsellerna Haaks och stadskirungen Berndtssons gårdar, hvilka också blefvo lågornas rof. På östra sidan nedbrunno därefter rådmän Ekströms vackra hus, räntmästare Ekmarks, apotekaren Ulmgrens (far till hoftandläkaren med. dr Otto U. och f. d. föreståndaren för krematoriet Bernh. U., Stockholm) och bokhandlaren Rohloffs m. fl. gårdar.

Och sedan tog elden alldeles öfverhand.

Först vid 9-tiden följande dags afton lyckades man efter många och svåra ansträngningar dämpa elden, sedan lågorna oafbrutet fortsatt sina härjningar omkring 24 timmer och ödelagt en sträcka af 850 alnar i längd och 4—500 alnar i bredd, innehållande öfver 60 gårdar och många s. k. stallgårdar eller magasin samt gjort mer än 1,200 personer husvilla.

Den förskräckliga natt, yttrar ett åsyna vittne till katastrofen, som följde därpå, är nästan omöjlig att beskrifva: dessa rykande ruiner, hvarur lågorna, ännu ofta högt uppfammande, tycktes hota att vilja återtaga sin makt, dessa husvilla, som, med de från elden undanryckta smulorna från ett försvunnet hem, sökte på fälten en plats för dem och sig, dessa uttrötade, hvilka, genom föregående släcknings- och bärgningsarbeten dignade af matighet, icke vidare ägde ett hem och, sväfvande i ovisshet om och hvar de vidare skulle söka de sina — eller — en ännu förfärligare sida af denna hemska natt — dessa nidingar, som, begagnande den allmänna villervallan, roffade till sig hvad de kunde öfverkomma, en sådan natt kan endast den föreställa sig, som själf varit vittne till dylika färor. Till råga på olyckan spilldes ett människolif under släckningsförsöken.

Vid polisförhör konstaterades, att tornväktaren icke fullgjort sin skyldighet att klämta

”i rättan tid, hvilket förorsakade brist på (eldsläcknings-)manskap och vatten innan elden hunnit få allt för stor makt“.

Det må här inllkas, att elden uppkommit därigenom att en lärögosse hos färgaren Landby -- enligt gammalt bruk för rätten nedkastat kakelugnsaska uti en i den s. k. färgboden stående trätunna, där sådan brukade samlas.

Förlusten var betydlig, ty i de gårdar, som totalt nedbrunno, befunno sig apoteket, bokhandeln, societetslokalen, järnvägsbyrån, äfvensom dess arkitektbyrå, vidare 16 öppna handelsbodar af alla slag, två schweizerier, rådmän Ekströms gamla välkända vinhandel och källare. Man beräknade förlusten för samhället till nära 1 1/2 million i nuvarande mynt.

För att afhjälpa ögonblickets mest trängande behof och mottaga de gåfvor, som lämnades till nödens förminskande, utsågo stadens invånare en nödhjälpskommitté, i hvilken främst märktes kommandör P. G. Hjelm och rektor Otto Joel Gumælius

At drätselnämnden, som därvid ägde att begagna sakkunniga mäns biträde, uppdrogs att uppgöra plan för stadens ändamålsenliga återuppbyggande. Det fanns intet tvifvel att staden skulle åter resa sig ur askan, såsom en annan Fenix, ty kraft och företagsamhet fattades icke.

Det visade sig ock att antagandet om stadens återuppståndelse i bättre gestalt besannades, staden återuppväxte fort och är nu sedan länge, som bekant, en af landets vackraste och folkrikaste städer.

När hjälpen skulle förtullas.

I tidningspressen har ingått följande godbit, som på ett praktfullt sätt belyser den sanna, oförnuftiga byråkratismen. Eldsvåda hade utbrutit i en belgisk gränshög och brandkåren från den närbelägna franska staden Tourcoing kallades till hjälp, hvilket för öfrigt var ganska naturligt, då de franska och belgiske brandkåren vid gränsen ofta nog samarbets. När fransmännen med sina moderna förträffliga automobilspruta anlände till belgiska gränse fordrade de belgiska tulltjänstemännen deponerandet af tullafgifter för — bensinet! Då de franska brandkårmännen ej voro beredda på ett sådant tjänstenit, hade de nödiga småpengarna icke med sig för att tillfredställa de präktiga tullärarna. Alltså förvägrades automobilsprutan tillträde till det heliga belgiska konungariket. I den belgiska byn brunno till följd därpå några hus till aska, men staten hade, gudilof, ej bedragits på sin importtull.

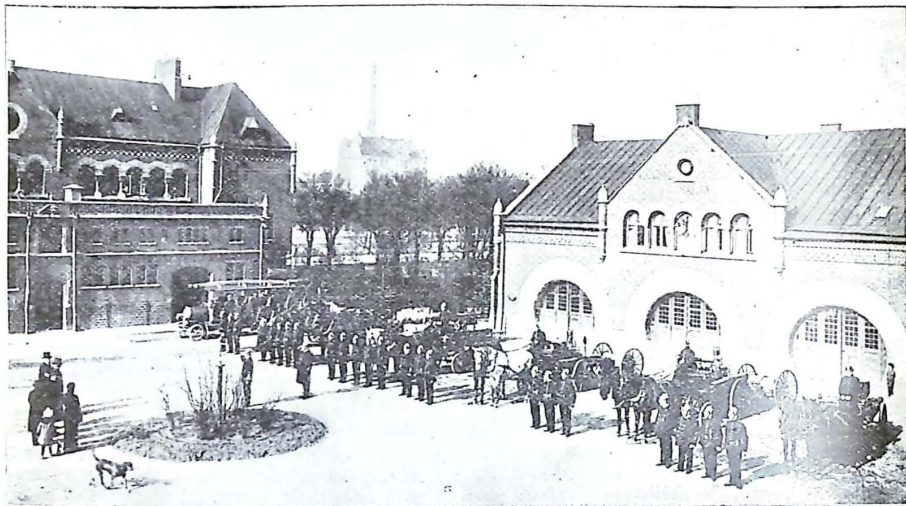

Malmö brandkår jubilerar.

Brandkåren högtidlighöll den 1 april med en större uppvisning sitt tjuogoårsjubileum på brandstationen. Det var nämligen den 1 april 1894 som kåren flyttade in i sina nuvarande lokaler. De gångna decennierna ha karaktäriserats af ett pliktrog och väl ledt arbete.

Musikkåren blåste därpå ett nummer, och den festliga stunden, från hvilken en bild synes härnedan, var så slut, hvarpå öfningen tog sin början.

Som ett bevis på tacksamhet har af Malmö stad nedan återgifna skrifvelse tillställts kåren.

Brandkåren i parad.

Innan uppvisningen tog sin början, hade en enkel, men imponerande högtidlighet ägt rum på stationens gård. Inbjudna till denna voro landshöfdingen, som emellertid genom tjänstgöring på annan ort var förhindrad att närvara, stadsfullmäktiges i Malmö ordförande och vice ordförande, dr Edw. Lindahl och grosshandlanden S. Axelson, borgmästare W. Skytte, före brandchefen, öfversten friherre Cederström, borgmästaren i Lund, C. Brink, såsom representant för Skånska städernas brandstodsinsrättning m. fl.

Kåren stod uppställd i parad på gården. Sedan brandkårens orkester blåst "Du gamla, du fria", framträdde brandchefen, ryttmästaren friherre N. Djurklou, och höll ett tal, hvori han tackade staden och dem, som stödt kåren i dess arbete under de gångna åren.

Dr Lindahl svarade på brandchefens tal, utbringande ett lefve för kåren.

Till Malmö brandkår, dess befäl och menige soldater.

Då i dag, den 1 april 1914, tjuogo år förflutit, sedan Malmö brandkår drog in i de lokaler, som alltsedan varit dess hufvudkvarter, må det till firande af denna minnesdag icke anses olämpligt, att från stadens sida till kåren, dess befäl och menige, ställas några tacksamhetens ord. I det nya hem, som nu i två decennier omslutit vår raska brandkår, har under insiktsfull ledning och under intresserad, pliktrog arbete från deras sida, som haft förmånen att åtnjuta denna ledning, så småningom utbildats en stam af skickliga, djärva och målmedvetna brandsoldater, som med växande kraft vid mångfaldiga tillfällen ådagalagt det mod och den lugna besinning, som allena förmå att åt deras farliga och ansvarfulla verksamhet redan på förhand gifva den trygghet, som leder till framgång. Då därtill

Förbättring.

Af villasamhällena i Göteborgs närhet ha tvenne gått i spetsen för ett ordnande af sitt brandväsen, nämligen Långedrag och Lerum.

förmän och eventuellt komma ett par att mot särskild mindre aflöning åtaga sig förpliktelse att vårda brandmaterielen. Till brandchef har

Profning af Långedragssprutan.

Såväl Långedrag som Lerum ha organiserat sina brandkårer på frivillighetens grund. Tjugufem man i Långedrag ha undertecknat förbindelser att deltaga i släckningsarbetena utan ersättning. Utaf dessa ha några uttagits till

kommit, att under dessa tjugo år allt bättre och mera tidsenliga vapen hunnit sättas dem i händer, har detta tydligtvis än ytterligare ökat den tillförsikt och den slagfärdighet, som de till stadens bästa framtadt. För deras aldrig svikande oförtrutenhet i deras strid mot det farliga element de kallats att bekämpa, bär staden dem alla sitt enkla tack och uttalar sin förhoppning, att den goda anda, som sålunda alstrats, städe må hållas vid makt hos Malmö brandkår, dess befäl och menige.

Malmö den 1 april 1914.

Edw. Lindahl. W. Skytte. S. Axelson.

utsetts hr Ragnar Gedda och till vice brandchef hr Arvid Hellquist.

Brandmaterielen, som är inrymd i Långedragssbolagets till brandstation gratis upplåtna gamla elektricitetsverk, består främst af en Ludvigberg Pentabenzinmotorspruta om 12 hästkrafter och kapacitet af 500 minulliter. Vidare har man slangkärra med närmare 600 meter slangar, två brandsegel, skarfstegar, yxor, 25 spänner och brandrockar. Hela anläggningen, af Långedragss municipalsamhälle beslutad i höstas, går på omkring 5,500 kr. och har levererats af Ludvigsborgs verkstads A.-B.

Anordningarna för alarmering af brandkåren har man ännu ej ordnat. Man planerar emellertid att uppsätta elektriska alarmklockor hos brandcheferna och ett par af medlemmarne i brandkåren. De öfriga skulle tillkallas genom signal från en sirén e. d.

Som nämnt ägde afprofning rum i går

och vid Långdrag hade i samband härmed anordnats en demonstration för en del sakkunniga samt representanter för några samhällen i Göteborgstrakten. Dessutom hade tillkommit en hel del skädelystna från Långdrag. Den lilla motorsprutan, som hade en synnerligen praktisk och samtidigt pyrdlig utstyrelse, tillvann sig mycket intresse och gillande. Sprutvagnen är tvåhjulig och afsedd att dragas af manskap. Maskineriet arbetade lugnt och säkert.

Vid noggranna prof, som i närvaro af bl. a. brandchefen Ekstedt företagits i Stockholm med Ludvigsbergs-Pentasprutor af denna storlek, uppnåddes på 47 meters höjd öfver vattenytan en 27 meters vattenstråle af god styrka och genom en 240 meter lång ledning, grenad till två ledningar om vardera 30 meter och på likaledes 47 meters höjd erhöles tvenne kraftiga strålar om 18 å 20 meters höjd. Ett annat prof gjordes sålunda att en 420 mtr lång slangledning utlades så, att höjdskillnaden mellan sprutans uppställningsplats och munstycket utgjorde c:a 35 meter. Vid detta prof erhöles genom 18 mm. munstycket en stråle om 27 meter. Sprutorna äro konstruerade för ett tryck af 9 å 12 kg. Försäkringsbolagen fordra i sina bestämmelser för motorsprutans godkännande ett maximitryck af 8 1/2 kg.

En särskildt lycklig anordning vid Ludvigsbergsprutorna synes direktkopplingen mellan motor och pump vara. Pumpen är en två-cylindrig Ludvigsbergs kolfpump speciellt afsedd för dessa motorsprutor. Särskildt genom sin prisbillighet — Långdragssprutan kostar ungefär 3,600 kr. — torde dessa sprutor utmärkt lämpa sig för mindre samhällen, där man har tillgång till vatten något så när. En hel del kommuner ha också anskaffat Ludvigsbergssprutor. För Ryssland är firman för närvarande sysselsatt med att effektuera en order af 25 st. motorsprutor på en gång.

Brandchefen Ekstedt, som var närvarande vid profvet å Långdrag, framhöll vid ett samtal önskvärdheten af att de mindre samhällena i Göteborgs närhet som Parille, Hagen m. fl. ordnade sitt brandväsen, ej minst af hänsyn till Göteborgs brandkår. Ludvigsbergssprutorna passade mycket väl för de mindre samhällena. En fördel hos dem vore deras lätthet att sköta. Sprutorna kunde öfverhufvud betraktas som fullgoda.

Lerums brandkår, som ju har en vidsträcktare verksamhetsrayon än Långdrags, är i motsats till denna åkande. Sprutan är likadan som Långdrags med undantag af att den är fyrehjulig och drages af två hästar. Lerums brandkår har vidare en tvåhjulig redskapsvagn

för en häst och tvåspänd personvagn med sittplatser för tolf personer. Brandsoldaterna, som till antalet äro 34 och mestadels tillhöra tjänstemannaklassen, ha ingått i Riksförbundet för Sveriges frivilliga brandkärer och under-tecknat dess formulär till förbindelse. Tjugotvå af dem ha på egen bekostnad anskaffat utrustning af bl. a. hvita rockar och aluminiumhjälm. Brandstationen är förlagd till grosshandlaren Magnus egendom Almekärr, hvars hästar stå till förfogande. Vid uttryckning tillkallas kårens medlemmar genom telefon. Brandchef är hr Gustaf Kindberg och hr C. J. Alsén.

P. G.

Utbildningen inom brandkåren.

Undersöka vi närmare den utbildning och undervisning som bedrivs vid brandkåren isynnerhet i de städer som ej hafva fullt fasta brandkärer så komma vi här och där till rätt beklagliga resultat. Mången chef hyser den falska uppfattningen, att han uppfyllt all rättfärdighet mot sin kår, då han hållit ett tiotal öfningar på året. Detta är ett stort misstag. På sådant sätt kan måhända en medelmåttig utbildning vinnas, men nu för tiden får man icke vara tillfredsställd med en sådan. En duglig brandkår måste sträfvä till att uppnå allt större och större färdighet; den bör städe gå framåt. Gör den icke det, så blir resultatet vid eldsvådorna tvifvelsutan dåligt. Den som är utsedd till chef för en kår där tjänsten till stor del grundar sig på frivillighetsprincipen måste försöka att i största möjliga mån intressera sitt manskap. Vid de fasta brandkårens blifver gifvetvis utbildning och undervisning ägnad större omsorg.

Hvart vi än blicka inom de olika områden af mänsklig verksamhet kunna vi se att allting går framåt. Och om vi nu se tillbaka några år sedan det moderna brandväsendet infördes, märka vi att detta gjort ganska stora framsteg. En hvar, som jämför brandväsendet, sådant det nu ter sig, med detsamma i forna dagar, är tvungen att erkänna detta. Men man får icke stanna därvid; äfven på detta område bör man försöka uppnå fullkomlighet. Hvarje brandkår, den må vara aflönad eller frivillig, bör således känna det som en bjudande plikt både att tillgodogöra sig alla uppfinningar och praktiska erfarenheter, så framt

de äro nyttiga och användbara, och att utbilda sig i sitt yrke samt icke spara någon möda för att uppnå den största möjliga skicklighet.

Hvilka medel till utbildning stå brandkärerna till buds? Huru skola dessa medel begagnas för att de skola medföra goda resultat?

Svaret på dessa frågor ligger nära till hands. Ett godt medel till utbildning, är ett väl redigeradt fackorgan, och ett sådant äga vi, nämligen Svensk Brandkärs-Tidning. Ett dylikt fackorgan framställer alla nyheter på ett lättfattligt sätt. En serie goda uppsatser mana till fruktbringande verksamhet. Berättelser öfver andra kärers och föreningars verksamhet utvisa i hvilken riktning utbildningen bör gå. Igen brandkår får därför underlåta att hålla sig med en dylik facktidning. Det skrifa ordet, vare sig i en tidning eller en bok, blir dock icke alltid tillgängligt för hvarje medlem af en brandkår. Såsom ett ytterligare medel att befördra kårens utbildning måste därför tjäna det talande ordet eller föredraget. Därför bör hvarje brandchef föranstalta en serie goda föredrag. I synnerhet under vintermånaderna är det särdeles lämpligt. Vid de brandkärer där inga föredrag hållas, anför man ofta som ursäkt svårigheten att det finnes ingen lämplig att fullgöra uppdraget ifråga. Denna ursäkt gäller icke. Vid hvarje brandkår borde man dock kunna uppleta någon person som villigt ställer sina kunskaper och erfarenheter till brandkårens tjänst. Och finnes verkligen ingen sådan person, så må man komma ihåg, att det ingalunda gäller att hålla några fria, till formen fulländade föredrag. Ett helt enkelt tal, belyst af förklaringar och uppgifter ur böcker, rörande ämnet, är aldeles till fyllest — hufvudsaken är blott att åhörarna förstå detsamma. Vidlyftiga lärda utläggningar, konstlade definitioner och vackra fraser hafva intet med ämnet att göra.

Tvärtom är det mycket bättre, om föredraget är i afsaknad af allt detta. Däremot är det aldeles nödvändigt att hvarje föredrag ger anledning till diskussion. Ju lifligare denna är, desto bättre har föredraget varit. Under diskussionen blir mängden fråga klargjord, och mängden uppfattning rättad. Ämnen till föredrag angående brandväsendet kunna erhållas genom utställningar af rustningar och brandredskap, vunna erfarenheter vid eldsvådor o. s. v. Härvid behöfver man ingalunda alltid anföra sina egna erfarenheter, utan man må begagna sig af till buds stående tidskrifter och böcker och sålunda anföra de erfarenheter, hvartil andra kommit. Ett mycket kraftigt medel till befordrande af brandkårens utbildning utgöra öfningarna; dessa förbereda brand-

männen för det egentliga arbetet och gör honom fullkomligare i sitt yrke. Icke blott å brandstället, utan och vid öfningarna bör man inlägga intresse i arbetet; öfningar, som präglas af allvar och sakkännedom, höja kåren och föra den framåt. Därför böra öfningarna utföras med den största omsorg. Det är icke till fyllest att under årets lopp hafva en och annan öfning å dagar som passa för branchefen; icke heller få de verkställas planlöst. Ifall den som leder öfningen icke tager sitt arbete på allvar kan han ej begära ett godt arbete vid eldsvådorna. Hvarje öfning bör vara på förhand genomtänkt och utföras enligt för dylika öfningar gällande föreskrifter. Efter öfningarna kan följa en kortare kritik, som säkerligen är af stor nytta.

Det är omöjligt att i en handbok för brandmän uppställa ett öfningsprogram, som är giltigt under alla omständigheter. Ett dylikt program bör lämpas efter de lokala förhållandena, efter brandkårens storlek och organisation, efter förefintliga redskap o. s. v. Endast en gemensam regel kan fastslås: varje brandkår, t. o. m. den minsta skall öfva sig flitigt och ordentligt, annars duger den ej till något.

För att brandkåren skall genast kunna säkert ingripa vid eldsvåda, är det nödvändigt att brandmännen nogga känna till de lokala förhållandena, denna kunskap kan man erhålla genom att ofta företaga rekognoseringar, man rekognoserar en stadsdel eller blott några gator och torg, uppsöker de i händelse af eldsvådor svårast tillgängliga platserna, tager reda på vattentillgången samt andra omständigheter af betydelse.

Till sist må framhållas betydelsen af Svenska Brandmannaförbundets årligen hållna förbundsmöten samt utställningar af brandredskap. Nu för tiden täfla de olika fabrikerne i att erbjuda det nyaste och bästa. Härvid söker den ena öfverträffa den andra, och af denna täflan drar brandväsendet stor nytta, ty på detta sätt kommer man till bättre och bättre uppfinningar, och segern öfver elden blifver bättre. Det gäller nu blott för brandkärerna att hålla jämna steg med utvecklingen. Rerré.

Londons brandkår

var under fjolåret utkallad för släckandet af 3,390 eldsvådor. Vid dessa förlorade 95 personer lifvet. Brandkåren är för närvarande utrustad med 97 automobilier och 2 motorsprutbåtar, och nya sådana redskap skaffas oafbrutet till, så att hästarnas tid snart är förbi äfven på denna ort.

Eldsvådor.

Mölnadal.

Den 24 mars utbröt eldsvåda i Papyrus' stora pappersbruk i Mölnadal. Den lokala brandkåren hade omedelbart uttryckt och i förening med fabriakens egna eldsläckningsuppåd börjat släckningsarbetet, men då tillbudet syntes särdeles svårartadt hade man telefonerat efter hjälp från staden.

Det upplystes att eldhärden skulle vara att söka nere i kollergångsrummet. Från en öfverbyggd passage längs ett öppet magasin kan man komma in i kollergångshuset. Det är i fullständigt mörka, låga och tränga gångar, som bristfälligt upplysas af några handlykter man måste tränga in för att komma i närheten af den mest hotade punkten. Dit in har man dragit tre slangledningar, och längst inne i gången håller ett antal brandkarlar på med att sända vattenstrålarne upp genom den fullkomligt ogenomträngliga röken, som stoppar allt framträngande på denna väg till öfverliggande våningar.

Det hade genast från eldsutbrottet varit klart, att man just här hade att söka den egentliga eldhärden. Det uppgafs att orsaken skulle vara gnistor från en svetsningsmaskin, som antändt pappersaffall o. d. hvaraf stora massor förefinnas här i kollergångsrummet. Elden hade emellertid spridit sig dels genom reledningstrummor, dels genom en spiraltrappa till öfverliggande våningar. Den fick dock ingen riktig fart, utan det var mest rök som utvecklades, och denna gjorde det som sagt fullkomligt omöjligt att tränga fram till eldhärden.

Försök att nå fram dit uppi från holländareafdelningen visade sig genast fruktlösa, ty man kunde icke en minut uppehålla sig i röken, som fullständigt förtog en andedräkten hvarför ett par ledningar drogs upp på taket och elden angreps äfven därifrån.

Under tiden hade man emellertid nedifrån kollergångsrummet lyckats tränga allt längre uppåt och det rapporterades, att man på denna väg nu kommit eldhärden inom räckhåll.

Därmed kunde brandkårens seger anses vara tryggad. Från två håll, uppi från och nedifrån, banade man sig nu allt närmare och det var en tidsfråga då det stygga tillbudet skulle kunna anses vara avårjt.

Om de skador som genom elden vållats är det ännu fullständigt omöjligt att bilda sig någon föreställning. Af allt att döma torde de emellertid bli tämligen ringa. En del maskiner ha

möjligen tagit skada, hvarjämte de upplag af pappersmassa som funnits i holländaresalen skadats af vatten.

Ännu på middagen fortfor röken att bolma fram, men elden kunde dock anses vara så gott som släckt.

Enligt upplysningar från Papyrus' kontor kommer eldsvådan troligtvis ej att på något sätt inverka hämmande på driften. Bruket har all sin egendom försäkrad i sammanlagdt ett totalt olika bolag.

Malmö.

Den 12 mars utbröt en större eldsvåda i fabriksaktiebol. Skandinavians byggnadskomplex vid Bergsgatan, och inskränkte den sig tack vare brandkårens energiska ingripande till den flygelbyggnad, där knappfabriken är inrymd.

Då brandkåren skapat sig en öfverblick öfver brandplatsen stod det genast tydligt, att den stora byggnaden mot Bergsgatan skulle kunna räddas. Den var nämligen skild från den brinnande flygelbyggnaden af en brandmur. En slangledning från brandpost lades genast upp i denna byggnad och man släckte med relativ lätthet gnistorna.

Det är emellertid dåligt ställdt med vattnet från brandposterna här i staden. Trycket är så svagt, att det endast blir en kort och svag stråle på tredje våningen. Det tager alltid någon tid, innan ångsprutan får upp det rätta trycket och så äfven nu. Men när så väl hade skett tog släckningsarbetet god fart. Stora svårigheter vållades dock af den enligt brand-soldaternas utsago ovanligt starka hettan. Det var inte godt att närma sig eldhärden. Fönstren i kringliggande hus sprungo sönder och ett plank på andra sidan gatan hotade upprepa gånger att antändas. Man lyckades dock rädda det, fast gnistorna ett par gånger antände.

Redan strax efter fyra stod det klart, att brandkåren skulle lyckas i sitt arbete och få elden begränsad till knappfabriken. Lågorna stodo dock fortfarande högt mot himlen. Bjälkarna störtade in och de dyrbara maskinerna föllo från den ena våningen ned i den andra och förstördes totalt. Koppartaket glödde. De eldfarliga oljor, som förvarades i byggnaden bidrog att göra skadespelet storslaget.

Klockan 5,50 var man emellertid fullt herre öfver elden och en del af brandmanskapet kunde draga sig tillbaka. Aflösning kom äfven från brandstationen och de som i timmar stått i eld och vatten fingo en välbehöflig hvila. Det rök emellertid fortfarande mycket från ruinhögarna och eftersläckningen pågick till

åro de förrämsta medel mot stötar och slag.

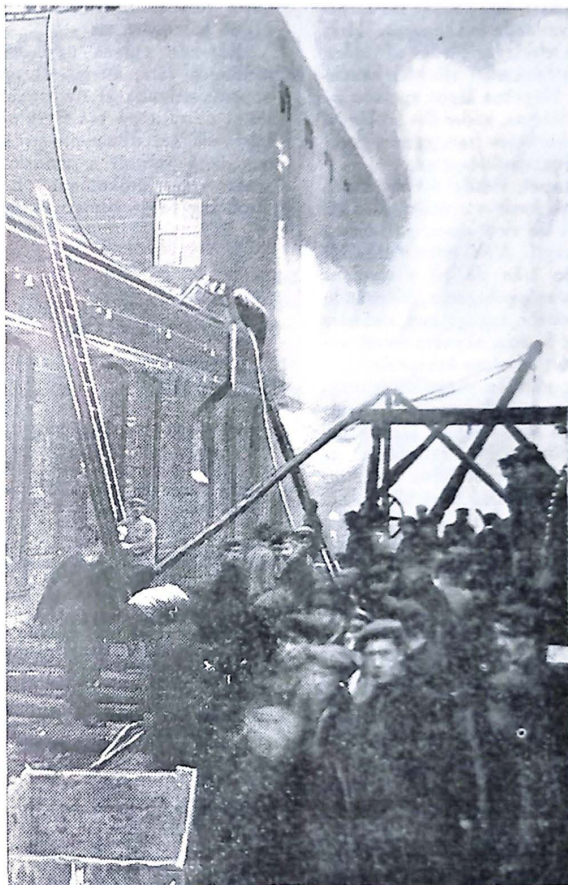
HENRIKSSONS
EMBROGATION, LYTTEL
och LYTOLSALVA

långt utåt aftonen. Hela natten hade vakt hållits på brandplatsen, men denna drogs in på morgonen, och endast en man har under förmiddagens lopp posterat bland ruinerna.

maskinerna voro mycket dyrbara och beräknas endast de till en 150,000 kr.

— En andra större eldsvåda utbröt den 14 mars denna gång i ett femvåningshus vid hör-

Från branden i Mölndal.

För de närbelägna byggnaderna var som sagt under branden ingen fara. Den angränsande syrefabriken var aldrig allvarligt hotad, och äfven om brand i denna uppstått hade det ej varit fara för någon explosion, såsom allmänt befarades.

Hela fabrikskomplexet med maskiner, lager m. m. var försäkradt i olika bolag för omkring en och en half million kr. Skadorna beräknas till en 700,000 å 800,000 kr. De förstörda

net af Husargatan och Drottningtorget. Efter endast några minuter anlände en afdelning af brandkåren medförande kolsyresprutan samt lilla ångsprutan.

Vid brandkårens ankomst började rök bolma ut från taket på norra och nordvästra delen af byggnadskomplexet. Brandmanskapet var snart i fullt arbete med att inleda slangar genom trappuppgångarna för att på denna väg angripa eldhärden. Det förhärjande elementet

hade emellertid fått så stark näring af å vinden hopade brännbara ämnen, att lågorna klockan tio minuter öfver sex slogo ut mellan takplåtarna.

I den mån, som elden fick bättre fart, utvecklade sig ett vackert, fast hemskt skådespel för de hastigt tillskyndande folkhoparna. Hela kaskader af lysande elldlagor fördes af vinden ut öfver järnvägsområdet eller släcktes i kanalens vatten. Små blågröna lågor spelade på de upphettade takplåtarna, under det att långa, fräsande eldtungor kastades fram genom de af hettan söndersprängda vindsfönstren,

För brandmanskapet visade det sig snart, att lilla ångsprutans kraft var otillräcklig att kunna driva vattnet till den ansenliga höjden. "Trycket är för svagt! Vi få inte vatten hit upp!" hördes ropen från de på gårdsidans murar och i fönsteröppningarna klängande brandsoldaterna, hvarför hastigt bud afsändes efter ångsprutan nr 5, som skyndsammast anlände, följd inom kort af stora ångsprutan.

Elden hade nu nått en sådan utveckling, att taket till hela den mot Husargatan veltande delen af huset stod i ljusan låga. Den nu till flera tusen personer uppgående folkmassan på Drottningtorget och Fisktorget följde med största spänning eldens framfart. Det lilla tornet på nordvästra hörnet med sin smäckra spira och höga väderflöjel stod omvärd af lågor. Inom kort var dess tak förbrändt och konturerna af dess inre glödande stomme stucko fram som rebben i ett skelett. Det undrades bland folket om den höga metalstången med flöjeln skulle stå eller störta och om den i sistnämnda fall skulle ge sig ut öfver gatan, då den skulle kunna bli till stor fara för de kringsvärmande brandsoldaterna. Efter några minuter låg den kullstörtad bland de rykande bränderna på vindsvåningens trossbotten.

Så snart stora ångsprutan kommit i verksamhet, syntes brandkåren vara herre på täppan. Åskådarna, som utifrån ej kunnat iakttaga dess intensiva arbete från gårdsidan,ingo endast se kraftiga vattenstrålar sticka fram och sopa framför sig hela kvastar af gnistor och bränder. Röken bolmade tjock och svart. Lågorna afogo allt mera.

Det rasande elementet hade funnit sin öfverman. Men det sydvästra tornet, en pendant till det nordvästra, stod ej heller att rädda. Vid half åttatiden låg äfven detta kullstörtadt.

Klockan nio återsändes stora ångsprutan till brandstationen efter väl förrättadt arbete, sedan det kunde antagas, att ingen fara vidare förelåg. Men hela vindsvåningen var nu fullständigt sköflad, så att endast de nakna skorstenarna stucko upp öfver murarna.

För eldens släckning förelågo flera gynnsamma omständigheter. Den lilla, obetydligt trafikerade Husargatan kunde i hast afspärras. Vinden var östlig, så att det närliggande, af elden i förfölj härjade Grar.vikska femvåningshuset och Drottninghallen ej voro utsatta för någon nämnvärd risk.

Rörande eldens uppkomst synes allmänna meningens vara, att mordbrand föreligger. Det uppgafs sålunda af hyresgäster, att elden samtidigt utbrutit på två särskilda ställen å vinden. Löst folk har ofta synts ströfva omkring i huset och flera inbrott i vindskontoren ha under senare tider förekommit. En kommande polisutredning torde bringa klarhet i saken.

Ordet fritt.

Till

Redaktionen av Svensk Brandkårs-Tidning, Örebro.

Anhålls om plats för nedanstående.

Det har skrifvits mycket i Svensk Brandkårs-Tidning på senare tider, om lokalföreningar som utgått ur Svenska Brandmannaförbundet och orsaken tros visst vara, att samma tidning blifvit obligatorisk.

Är detta rätta förhållandet få vi på det lifligaste beklaga detsamma, ty ett fackorgan som detta bör understöddas, icke minst af lokalföreningarna, som ju enligt förbundsstadgarne tillsammans bilda förbundet.

För att om möjligt, åtminstone något minska det myckna skrifveriet om brandmän som äro "smäsinta" "kortsinta", "egotistiskt smäsinta" o. s. v. hvilket skulle framtråda genom uraktlåtenhet att prenumerera på denna tidning, blott för att den blifvit obligatorisk, och på det att rätta förhållandet — hvad oss beträffar — må blifva känt, anhålla vi att få anföra följande:

Till att börja med må då nämnas, att vi hade begärt utträde ur förbundet, innan tidningen blef obligatorisk och af helt andra orsaker, hvilka kanske är nödvändigt att något beröra.

Det är nog möjligt, att en del personers utträde berott på den obligatoriska tidningen, men därmed är nog inte själfva roten till flykten funnen. För att träffa densamma, är det nog behöfligt att gå längre tillbaka i tiden.

Det är kanske på tiden att se till, det ej ändringar eller tillägg till förbundsstadgarne missytadas eller missbrukas. Vad kan ej t. ex. tilläggas: "enskilda medlemmars rätt att tillhöra förbundet", förorsaka.

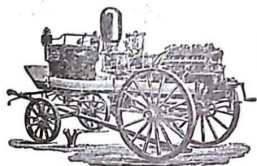
Upphovsmannens mening var nog den, att på platser där det är för få man att bilda lokalförening, dessa skulle få inkomma som enskilda medlemmar i förbundet.

Låt oss nu se huru händelserna kunna utveckla sig, genom att ofvannämnda tillägg, med sin nuvarande ordalydelse, finnes till.

Jo, en lokalförening förrättar ett val. Valet tillgår enligt stadgarne, som äro af förbundsstyrelsens godkända. Valet utfaller till en del medlemmars missbelåtenhet. Dessa bryta sig då ur föreningen, men stå dock kvar i förbundet...

Så skulle kanske ej ske, om genom detsamma, medlemmarna visste sig komma utom all fackorganisation.

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

Pump-Rapid

Henrikssons Brandsläckare RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

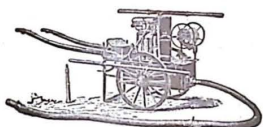
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 5799.

N:o 76

Telegraf-adr.:
Sputbolaget

HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6053

Ty i våra dagar är det väl ej någon, som ej inser nyttan och betydelsen af sammanslutning och för att en förening skall äga bestånd, måste ju minoriteten finna sig i majoritetens beslut.

För att i någon mån klargöra hvad följden af en sådan splittring kan bli, må här tillätas en liknelse. Antag, att en hel del personer skola tillsammans arrendera ett stycke jord. Antag nu, att dessa bilda lag, om, låt oss säga fem man i hvarje, och att hvarje man för sig har frihet att uppsäga arrendet om så önskas.

Om man nu antager, att i ett utaf dessa lag uppstår någon slitning, så att t. ex. två man går ifrån laget och de återstående tre männen till följd af detta, ej har någon möjlighet att bruka sitt jordområde, så är väl det helt naturligt, att dessa tre säga upp sitt arrende.

Därför är det kanske på tiden att ändra det som beslutades i Norrköping år 1910 enligt protokollets § 34 därhän, att det ej finns svängrum kvar för en del brandmän från samma stad eller by, där det kan finnas lokalförening att slita sig från denna och ändå kvarstå i förbundet.

Så länge ställningen är sådan, att genom ofvannämnda Norrköpingsbeslut en lokalförening kan genom en rad tillfallande omständigheter komma i sådan belägenhet, att den blir afstängd från förbundsmötena, så är det hela inte så sammanhängande som det borde vara. Ty lätt inses nog, att inte två olika partier från samma kår kan beviljas permission till dylikt, och för öfrigt skulle sådant passa illa, och när ej samarbete kunde åstadkommas inom lokalföreningen, så blef situationen sådan, att vi, utan eget förvällande, måste utgå ur förbundet.

Därför anse vi, att så länge splittring på omtalad

sätt kan försiggå, så är detta en ständig fara för ett sönderfallande af det hela.

Till sist några ord om underbefällets rätt, att som enskilda medlemmar tillhöra förbundet. Enligt vår åsikt böra de bland dem, som ej vilja tillhöra en lokalförening få tillhöra förbundet som enskilda, med rätt att vid förbundsmötena representeras med ett ombud för hvar tionde enskild medlem.

Nu är det ju så, att såväl stadgar som allting annat här i världen kan på alltid något sätt förbättras och med litet god vilja är det nog så äfven med detta.

Det är ej vår mening att klandra någon, men i sanningens intresse kunna vi ej längre tveka, att för denna tidsnings läsare framhålla det väsentligaste af förhållandet.

Göteborg den 20 mars 1914.

C. I. Nykvist.
Brandkär.

Det är glädjande att Göteborgs brandkårs kamratförening nu kommit till insikt om, att det är väl litet med blott ett exemplar af tidningen för sina medlemmar. Igen ser väl hellre än vi, att hvarje brandman vore prenumerant. Detta resultat har dock hittills visat sig svårt att uppnå, inte ens vid Göteborgs brandkår, annat än genom obligatorisk prenumeration för medlemmarne i förbundet.

Hvad utbrytningen ur Göteborgs brandkårs Kamratförening beträffar, så har detta icke, hvad vi veta, berott på missbelägenhet med något val inom föreningen, som insändaren låter påskina, utan af helt andra orsaker. Först vilja vi då påvisa, att "utbrytningen" skett uti

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
 Specialaffär för
Brandmateriel.
 Guldmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Gele 1901. Statsdiplom Berlin 1901.

tvänne omgångar. Första gången var orsaken ett visst tillvägagångssätt från visst håll vid tillsättandet af en befälsplats vid kåren. Andra gången berodde "utbrytningen" därpå, att föreningens majoritet (medlemmarne på halfvudbrandstationen) vägrade de öfriga att deltaga uti val med mera än en röst från hvarje bstation. Således fingo de ej rösta genom befullmäktigadt ombud, då de själva voro af tjänsten förhindrade att närvara. Det föreföll dem därför meningslöst att längre kvarstå.

Liknelsen med jordarrendet torde nog för många vara svårt att jämföra med utträdet ur förbundet, och får nog denna tankegång förblifva insändarens egen.

Vidare torde det nog inte låta sig göra för utom förbundet stående brandmän att få ändring uti förbundets stadgar. Först måste man vara medlem själf.

Medlemmarnas olika tänkesätt uti vissa förbundsangelägenheter kan vederbörande chef helt naturligt ej fästa afseende vid för beviljande af permission att närvara vid förbundsmötena, om han ens vet om dessas tänkesätt. En sådan tanke förefaller oss alltför naiv för att kunna blifva verklig. Meningskiljaktigheter komma väl här som annorstädes att alltid göra sig gällande och torde ej kunna förhindras. Sådan är världens gång.

Hvarför slutligen underbefälet skulle, enligt insändarens mening, ha större rätt att såsom enskilda medlemmar tillhöra förbundet är svårt att förstå. I förbundet äro enligt stadgarna *samtliga blott medlemmar och ej befäl och manskap*. Den ene har där ej större rätt än den andre.

Red.

Redovisning

af ytterligare influtna medel till förmån för aflidne maskinisten Alfr. Janssons efterlämnade änka och barn.

Karlstads brandkår genom A. Källmer 30 kronor.

I förra numret hade insmugit sig ett fel, nämligen: Gäfle brandkår genom Reinecke 25 kr., skall vara 45 kr.

Till alla gifvarne fram bäres härmed vårt hjärtliga tack.

För Söderhamns brandkårs kamratförening:

R. J. Pannier.

Anhålles om plats för nedanstående redovisning af influtna medel till förmån för vår aflidne kamrat Hj. Olssons änka och barn.

Genom C. A. Holmström, Halmstad, 25 kr., genom C. S. Johansson, Göteborg, 20 kr.

Till alla dem som godhetsfullt tecknad bidrag fram bäres mitt hjärtliga tack.

A. Karlsson,
 Brandförman,
 Karlstad.

Rättelse: I förra numret står 78:50 skall vara 18:50.

Notiser.

Borås.

Till öfverbrandmästare i Borås är bland 14 sökande antagen brandsergeant J. A. Sundkvist, Karlskrona.

Malmö.

Brandkåren har under 1913 uttryckt 75 gånger, däraf för eldsvåda eller tillbud 73 gånger, falskt alarm 2 gånger. Ambulansvagnen har uttryckt 926 gånger, polisvagnen 879 gånger, djurtransportvagnen 46 gånger.

Uppsala.

Till brandchef i Uppsala är antagen underlöjtnant Wilh. Bergqvist. Öfriga sökande voro: Bokhållare H. Sundberg, t. f. brandchefen E. Wallnerström, majoren frih. A. R. von Friesendorff och t. f. vice brandchefen M. Uhlén.

Hedrade brandchefer.

Såsom ett särskildt erkännande till brandväsendet inom landet och den tacksamhet bolaget anser sig stå i till detta öfverlämnade brandförsäkringsbolaget "Fenix" vid sitt 25-års jubileum sin guldmedalj till brandchefen i Stockholm, kapten Axel Svinhufvud, samt brandchefen i Gäfle, major Otto von Malmberg.

Linköping.

Brandkåren har under 1913 haft 21 uttryckningar, däraf för eldsvåda och tillbud 12 gånger, för soteld 3 ggr, för kontakt 1 gång samt för öfningar med reservkärerna 5 ggr.

Den största eldsvåda var den 16 sept. då Nykväns Bindgarnsfabrik nedbrann, hvarvid brandskadan uppgick till för fastigheten 54,585 kr., lösöre och maskiner till sammanlagt 169,678:95. Vid 4 af eldsvådorna användes 2,240 mtr slang, 2 ggr af de 4 har ångsprutan användes för vattengifning.

Den tillryggalagda vägsträckan uppgår till 45 km. Brand- och poliskårens utgiftsstat för år 1913 slutade på en summa af 58,920 kr.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: **SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.**